

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. การใช้สารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาในด้านเนื้อหา รูปแบบ ภาษา อายุของสารนิเทศ และแหล่งสารนิเทศ
2. ความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาในด้านเนื้อหา รูปแบบ ภาษา อายุของสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศ
3. ปัญหาในการใช้สารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา

การวิจัยมีสมมติฐาน ดังนี้

1. แหล่งสารนิเทศที่นักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาใช้คือ ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศของสถาบันการศึกษา ห้องสมุดส่วนบุคคล และแหล่งสารนิเทศบุคคล
2. นักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาต้องการใช้สารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านความเป็นอยู่และประเพณีของท้องถิ่นล้านนา ในรูปแบบของหนังสือภาษาไทยที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไปในระดับมาก
3. นักวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษาประสบปัญหาการใช้สารนิเทศในระดับมาก คือ สารนิเทศสาขาล้านนาคดีศึกษามีจำนวนน้อย และไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่อยู่ในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักวิจัยที่มีผลการวิจัยเกี่ยวกับล้านนาคดีศึกษาที่ได้รับการพิมพ์เผยแพร่ผลการวิจัยออกมาในช่วง พ.ศ. 2520-2535 และเป็นผู้ที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา ในเขต 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 167 คน จากสถาบัน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ สถาบันราชภัฏ และสถาบันวิจัยชาวเขา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้แก่ ประชากรในช่วงระหว่างวันที่ 29 พฤษภาคม 2537 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2537 ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 134 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.24 ของแบบสอบถามทั้งหมด

ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ (SPSS) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 2)

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักวิจัยที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 134 ชุด เป็นนักวิจัยสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 66 คน (ร้อยละ 49.26) รองลงมาคือ สถาบันราชภัฏ 32 คน (ร้อยละ 23.88) มหาวิทยาลัยพายัพ 18 คน (ร้อยละ 13.43) และสถาบันวิจัยชาวเขา 18 คน (ร้อยละ 13.43)

เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่ามีจำนวนนักวิจัยที่ตอบแบบสอบถามเรียงลำดับตามในช่วง 1-5 ลำดับแรกได้ดังนี้

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนใหญ่สังกัดสถาบันวิจัยสังคม 14 คน (ร้อยละ 10.44) และสังกัดคณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย 14 คน (ร้อยละ 10.44) และภาควิชาประวัติศาสตร์ 9 คน (ร้อยละ 6.71) สังกัดคณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา 8 คน (ร้อยละ 5.96) ภาควิชารัฐศาสตร์ 5 คน (ร้อยละ 3.73) และสังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ ภาควิชาศิลปะไทย 5 คน (ร้อยละ 3.73)

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ส่วนใหญ่สังกัดสถาบันวิจัยและพัฒนา 10 คน (ร้อยละ 7.46) คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา 3 คน (ร้อยละ 2.24) คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย 2 คน (ร้อยละ 1.49) ภาควิชาประวัติศาสตร์ 2 คน (ร้อยละ 1.49) และภาควิชาดุริยางคศิลป์ 1 คน (ร้อยละ 0.75)

นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏ ส่วนใหญ่สังกัดคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในภาควิชาต่าง ๆ 5 ลำดับแรกดังนี้ ภาควิชาภาษาไทย 11 คน (ร้อยละ 8.20) ภาควิชาประวัติศาสตร์ 9 คน (ร้อยละ 6.72) ภาควิชาสังคมวิทยา 5 คน (ร้อยละ 3.73) ภาควิชาศิลปศึกษา 3 คน (ร้อยละ 2.24) และภาควิชารัฐศาสตร์ 2 คน (ร้อยละ 1.49)

นักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขา 18 คน (ร้อยละ 13.43)

2. การใช้และความต้องการสารนิเทศของนักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษา

2.1 ด้านเนื้อหาของสารนิเทศ (ตารางที่ 3)

ผลการศึกษาพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาใช้เนื้อหาต่างๆ ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน และค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความเป็นอยู่และประเพณี ($\bar{x} = 2.44$) รองลงมาคือประวัติศาสตร์ ($\bar{x} = 2.23$) และประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.20$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้เนื้อหาโดยเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับคือประวัติศาสตร์ ($\bar{x} = 2.33$) ความเป็นอยู่และประเพณี ($\bar{x} = 2.30$) และเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{x} = 2.14$) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ใช้เนื้อหาทุกด้านในระดับปานกลางเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ความเป็นอยู่และประเพณี เศรษฐกิจและสังคม ($\bar{x} = 2.32$ เท่ากัน) และประวัติศาสตร์ ($\bar{x} = 2.06$) นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏและสถาบันวิจัยชาวเขาใช้สอดคล้องกันในระดับมาก 1 ด้าน คือ ความเป็นอยู่และประเพณี ($\bar{x} = 2.64$ และ 2.52) นอกนั้นใช้สอดคล้องกันระดับปานกลางดังนี้ ประวัติศาสตร์ ($\bar{x} = 2.45$ และ 1.71) และเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{x} = 2.31$ และ 2.13)

ในด้านความต้องการเนื้อหาของสารนิเทศ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาต้องการเนื้อหาต่างๆ ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยคือ ความเป็นอยู่และประเพณี ($\bar{x} = 2.44$) ประวัติศาสตร์ ($\bar{x} = 2.35$) และเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{x} = 2.23$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต้องการเนื้อหาทุกด้านในระดับปานกลาง โดยต้องการด้านประวัติศาสตร์ในลำดับสูงสุด ($\bar{x} = 2.42$) รองลงมาคือความเป็นอยู่และประเพณี ($\bar{x} = 2.33$) และเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{x} = 2.17$) ตามลำดับ ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพและสถาบันวิจัยชาวเขา ต้องการเนื้อหาสอดคล้องกันในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ความเป็นอยู่และประเพณี ($\bar{x} = 2.34$ และ 2.38) เศรษฐกิจและสังคม ($\bar{x} = 2.29$ และ 2.22) และประวัติศาสตร์ ($\bar{x} = 2.24$ และ 1.82) สำหรับนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏต้องการในระดับมาก 2 ด้าน คือ ความเป็นอยู่และประเพณี ($\bar{x} = 2.68$) และประวัติศาสตร์ ($\bar{x} = 2.60$) และต้องการในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ เศรษฐกิจและสังคม ($\bar{x} = 2.32$)

จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "นักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาต้องการใช้สารนิเทศที่มีเนื้อหาด้านความเป็นอยู่และประเพณีของท้องถิ่นล้านนาในระดับมาก" จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เพราะผลการวิจัยพบว่า นักวิจัยใช้และต้องการเนื้อหาทั้ง 3 ด้านในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขอบเขตเนื้อหาของงานวิจัยในสาขาล้านนาคติศึกษามีความหลากหลายและกว้างขวาง ในลักษณะของสหสาขาวิทยาการ ระดับ

การใช้และความต้องการด้านเนื้อหาของสารนิเทศของนักวิจัยจึงครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน โดยไม่เน้นเนื้อหาในด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยการใช้และความต้องการเนื้อหาด้านความเป็นอยู่และประเพณีก็มีค่าสูงกว่าเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์และเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อพิจารณาเนื้อหาย่อย ๆ ในแต่ละด้านพบว่า นักวิจัยสาขาวิชานาครศึกษามีระดับการใช้และความต้องการจำแนกได้ ดังนี้ (ตารางที่ 4-6)

2.1.1 ด้านประวัติศาสตร์ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ใช้เนื้อหาทั้ง 3 เรื่อง ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.35$) โบราณคดี ($\bar{x} = 2.21$) และชีวประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.13$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันวิจัยชาวเขา ใช้เนื้อหาทุกด้านสอดคล้องกันในระดับปานกลางทั้ง 3 เรื่อง เรียงลำดับได้ดังนี้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โบราณคดี และชีวประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏ ใช้เนื้อหาเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในระดับมาก นอกนั้นใช้ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำสุด คือ ชิวประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น

ในด้านความต้องการเนื้อหาย่อยด้านประวัติศาสตร์ของนักวิจัยทั้ง 4 สถาบัน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยต้องการเนื้อหาทั้ง 3 เรื่องอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.48$) โบราณคดี ($\bar{x} = 2.31$) และชีวประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.28$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต้องการเนื้อหาเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในระดับมาก ($\bar{x} = 2.54$) นอกนั้นต้องการในระดับปานกลาง ได้แก่ โบราณคดี ($\bar{x} = 2.35$) และชีวประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.34$) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพและสถาบันวิจัยชาวเขา ต้องการเนื้อหาทั้ง 3 เรื่องสอดคล้องกันในระดับปานกลาง ดังนี้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.35$ และ 2.06) โบราณคดี ($\bar{x} = 2.24$ และ 1.72) และชีวประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.12$ และ 1.76) สำหรับนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏต้องการเนื้อหาทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้สูงสุดคือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.68$) รองลงมาคือ โบราณคดี ($\bar{x} = 2.61$) และชีวประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.53$)

จากผลการวิจัย จะเห็นว่า การใช้และความต้องการเนื้อหาย่อยด้านประวัติศาสตร์ของนักวิจัยสาขาวิชานาครศึกษาสอดคล้องกันทุกด้าน ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้และความต้องการสูงสุดคือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รองลงมาคือ

โบราณคดี และชีวประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏใช้และต้องการเนื้อหาเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในระดับมากที่สุด 3 เรื่อง นั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถาบันราชภัฏได้เปิดสอนกระบวนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นล้านนา จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีระดับการใช้และความต้องการในระดับมากที่สุด

2.1.2 ด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยทั้ง 4 สถาบัน ใช้เนื้อหาย่อยด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งหมด 12 เรื่องอยู่ในระดับปานกลาง และเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 5 ลำดับแรก ได้แก่ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.72$) สภาพทางสังคม ($\bar{x} = 2.31$) การพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.29$) สภาพภูมิศาสตร์ ($\bar{x} = 2.53$) และการพัฒนาเมืองและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 2.18$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ ผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ($\bar{x} = 1.73$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใช้เนื้อหาเรื่องอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.30$) ประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.27$) สภาพทางสังคม ($\bar{x} = 2.25$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุด คือ ผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ($\bar{x} = 1.60$) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพใช้ในระดับมากที่สุด 1 เรื่อง คือ การพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.50$) นอกนั้นใช้ในระดับปานกลาง 11 เรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.47$) สภาพทางสังคม ($\bar{x} = 2.39$) และการเมืองและการปกครอง ($\bar{x} = 2.28$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ($\bar{x} = 1.94$) ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏใช้เนื้อหาในระดับปานกลางทุกเรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.47$) การแพทย์และการสาธารณสุข ($\bar{x} = 2.30$) และสภาพภูมิศาสตร์ ($\bar{x} = 2.28$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ ผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ($\bar{x} = 1.64$) สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิชาชาวเขาใช้เนื้อหาต่าง ๆ ในระดับมากที่สุด 2 เรื่อง ได้แก่ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.83$) และสภาพทางสังคม ($\bar{x} = 2.61$) นอกนั้นนักวิจัยใช้ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ การคมนาคม การขนส่ง การสื่อสารและโทรคมนาคม ($\bar{x} = 1.82$)

ในด้านความต้องการเนื้อหาย่อยด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักวิจัยทั้ง 4 สถาบัน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยต้องการในระดับปานกลางทั้งหมด 12 เรื่อง และนำมาเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 5 ลำดับแรกได้ดังนี้ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม

($\bar{x} = 2.46$) สภาพทางสังคม ($\bar{x} = 2.37$) การพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.37$) การพัฒนาเมืองและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 2.27$) และการเมืองและการปกครอง ($\bar{x} = 2.24$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันราชภัฏ ต้องการเนื้อหาทุกเรื่อง สอดคล้องกัน ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต้องการเนื้อหาต่าง ๆ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.37$) สภาพภูมิศาสตร์ ($\bar{x} = 2.35$) และการพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ ผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ($\bar{x} = 1.67$) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพต้องการเนื้อหาในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรกเรียงตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม การพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.47$ เท่ากัน) และสภาพทางสังคม ($\bar{x} = 2.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุด คือ ผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ($\bar{x} = 1.94$) สำหรับนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏ ต้องการในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก คือ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.43$) การพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.40$) และการศึกษา ($\bar{x} = 2.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ ผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ($\bar{x} = 1.75$) ส่วนนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาต้องการเนื้อหาต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก 2 เรื่อง ได้แก่ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม ($\bar{x} = 2.83$) และสภาพทางสังคม ($\bar{x} = 2.72$) นอกนั้นนักวิจัยใช้ในระดับปานกลางทั้ง 10 เรื่อง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการต่ำสุด คือ การคมนาคม การขนส่ง การสื่อสารและโทรคมนาคม ($\bar{x} = 1.89$)

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่าการใช้และความต้องการเนื้อหาย่อย ด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักวิจัยสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ศึกษาสอดคล้องกันทุกเรื่อง ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้และความต้องการสอดคล้องกัน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ประชากรและโครงสร้างทางสังคม สภาพทางสังคม และการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาใช้และต้องการสารนิเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับมาก 2 เรื่อง คือ ประชากรและโครงสร้างทางสังคมและสภาพทางสังคม ทั้งนี้อาจเนื่องจากบทบาทหน้าที่และวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน มุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงข้อเท็จจริงด้านประชากรและโครงสร้างทางสังคมของชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธุ์ และการอพยพย้ายถิ่นของชาวเขา ตลอดจนการมุ่งศึกษาถึงสภาพสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์/ชนกลุ่มน้อย ในเรื่องราวเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รายได้ และสภาพทางสังคมของชนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในดินแดนภาคเหนือของประเทศไทย จึงทำให้ระดับการใช้และความต้องการเนื้อหาเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

2.1.3 ด้านความเป็นอยู่และประเพณี พบว่า จากหัวข้อเนื้อหา 18 เรื่อง โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ใช้เนื้อหาย่อยด้านความเป็นอยู่และประเพณีในระดับมาก 3 เรื่อง ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.59$) ประเพณีและงานเทศกาล ($\bar{x} = 2.52$) และศิลปหัตถกรรม ($\bar{x} = 2.51$) นอกจากนี้เป็นเนื้อหาที่นักวิจัยใช้ในระดัปลานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกคือ เทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ ($\bar{x} = 2.47$) การแต่งกาย ($\bar{x} = 2.43$) และเพลงและการละเล่นพื้นบ้าน ($\bar{x} = 2.35$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุด คือ ภาษาของชนกลุ่มน้อย ($\bar{x} = 1.17$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้เนื้อหาต่าง ๆ ในระดัปลานกลางทั้ง 18 เรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ศิลปหัตถกรรม ($\bar{x} = 2.45$) พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.44$) และเทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ ($\bar{x} = 2.36$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุด คือ ภาษาของชนกลุ่มน้อย ($\bar{x} = 1.87$) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ใช้เนื้อหาในระดับมาก 2 เรื่อง ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.56$) และประเพณีและงานเทศกาล ($\bar{x} = 2.50$) นอกจากนี้นักวิจัยใช้ในระดัปลานกลางทั้ง 16 เรื่อง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ ภาษาของชนกลุ่มน้อย ($\bar{x} = 1.69$) สำหรับนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ ใช้เนื้อหาอยู่ในระดับมาก 14 เรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.78$) ประเพณีและงานเทศกาล ($\bar{x} = 2.75$) เทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ และการแต่งกาย ($\bar{x} = 2.72$ เท่ากัน) นอกจากนี้นักวิจัยใช้ในระดัปลานกลางทั้งสิ้น โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุด คือ ภาษาของชนกลุ่มน้อย ($\bar{x} = 1.94$) ส่วนนักวิจัยใช้ระดับมาก 5 เรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.83$) ประเพณีและงานเทศกาล ($\bar{x} = 2.72$) และที่อยู่อาศัย และศิลปหัตถกรรม ($\bar{x} = 2.56$ เท่ากัน) นอกจากนี้นักวิจัยใช้ระดัปลานกลาง จำนวน 12 เรื่อง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุด คือ อาหารและการบริโภค และสมุนไพรพื้นบ้าน ($\bar{x} = 2.39$ เท่ากัน) และใช้ระดับน้อย 1 เรื่อง คือ ภาษาถิ่นล้านนา/ตัวอักษรล้านนา ($\bar{x} = 1.43$)

ในด้านความต้องการเนื้อหาย่อยด้านความเป็นอยู่และประเพณีของนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยต้องการในระดับมาก 4 เรื่อง ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.66$) ประเพณีและงานเทศกาล ($\bar{x} = 2.59$) เทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ และศิลปหัตถกรรม ($\bar{x} = 2.55$ เท่ากัน) นอกจากนี้ต้องการในระดัปลานกลาง เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต้องการเนื้อหาสูงสุดในระดับมาก 2 เรื่อง ได้แก่ วรรณคดี/วรรณกรรมพื้นบ้าน ($\bar{x} = 2.53$) และพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.52$) นอกจากนี้นักวิจัยต้องการในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ศิลปะหัตถกรรม ($\bar{x} = 2.48$) เทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ ($\bar{x} = 2.44$) และประเพณีและงานเทศกาล ($\bar{x} = 2.42$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ ภาษาของชนกลุ่มน้อย ($\bar{x} = 1.89$) นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพต้องการเนื้อหาในระดับมาก 4 เรื่อง ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.56$) ประเพณีและงานเทศกาล เทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ และศิลปะหัตถกรรม ($\bar{x} = 2.50$ เท่ากัน) นอกจากนี้ต้องการในระดับปานกลางทั้ง 14 เรื่อง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการต่ำที่สุดคือ ภาษาถิ่นล้านนา/ตัวอักษรล้านนา ($\bar{x} = 1.80$) นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ต้องการเนื้อหาในระดับมาก 17 เรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ประเพณีและงานเทศกาล ($\bar{x} = 2.87$ เท่ากัน) เทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ การแต่งกาย ($\bar{x} = 2.80$ เท่ากัน) และศิลปะหัตถกรรม ($\bar{x} = 2.77$) และต้องการในระดับปานกลาง 1 เรื่อง คือ ภาษาของชนกลุ่มน้อย ($\bar{x} = 2.00$) ส่วนนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาต้องการในระดับมาก 5 เรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกดังนี้ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ($\bar{x} = 2.94$) ประเพณีและงานเทศกาล ($\bar{x} = 2.83$) และเพลงและการละเล่นพื้นบ้าน ($\bar{x} = 2.78$) นอกจากนี้นักวิจัยต้องการในระดับปานกลางทั้ง 9 เรื่อง โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุดคือ ภาษาถิ่นล้านนา/ตัวอักษรล้านนา ($\bar{x} = 1.53$)

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่านักวิจัยสาขาศึกษาคติศึกษามีระดับการใช้และความต้องการเนื้อหาอยู่ด้านความเป็นอยู่และประเพณี โดยเฉลี่ยสอดคล้องกันในระดับมาก 3 เรื่อง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ พิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ประเพณีและงานเทศกาล และศิลปะหัตถกรรม ส่วนสาขาที่มีการใช้ระดับปานกลางแต่มีความต้องการในระดับมาก มี 1 เรื่อง คือ เทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ นอกจากนี้เป็นเนื้อหาที่นักวิจัยมีระดับการใช้และต้องการสอดคล้องกันในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยสาขาที่มีค่าเฉลี่ยการใช้และความต้องการต่ำสุด คือ ภาษาของชนกลุ่มน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ เนื้อหาอยู่ด้านความเป็นอยู่และประเพณีเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวล้านนา นักวิจัยจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาในด้านนี้ในระดับมาก และเนื่องจากผลการศึกษาในด้านนี้อาจช่วยให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีในด้านต่าง ๆ ให้ชนรุ่นหลัง ได้ตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมอันดีงาม ให้คงความดีความงามนั้นไว้สืบไป ส่วนเรื่องเทคโนโลยีพื้นบ้าน/เครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งมีความต้องการในระดับสูงกว่าการ

ใช้นั้นอาจเนื่องจากแหล่งสารนิเทศล้านนาคติยั้งขาดแคลนสารนิเทศในเรื่องนี้ ซึ่งอยู่ในรูปของเครื่องมือเครื่องใช้/ภาชนะของจริง

2.2 ด้านรูปแบบของสารนิเทศ

จากการศึกษาการใช้และความต้องการสารนิเทศด้านรูปแบบประเภทวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ปรากฏผลการวิจัยดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 7-8)

2.2.1 วัสดุตีพิมพ์ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ใช้วัสดุตีพิมพ์ในระดับมาก 3 รูปแบบ ได้แก่ หนังสือ/ตำรา ($\bar{x} = 2.78$) วารสาร ($\bar{x} = 2.62$) และรายงานการวิจัย ($\bar{x} = 2.54$) นอกนั้นเป็นรูปแบบที่นักวิจัยใช้ในระดัปปานกลาง โดยรูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำสุด คือ จุลสารและข่าวสาร ($\bar{x} = 1.87$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่สังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏ และสถาบันวิจัยชาวเขา ใช้วัสดุตีพิมพ์ในรูปแบบที่สอดคล้องกันระดับมาก 3 รูปแบบ ได้แก่ หนังสือ/ตำรา วารสาร และรายงานการวิจัย นอกนั้นเป็นรูปแบบที่ใช้สอดคล้องกันในระดับปานกลาง โดยรูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำสุดคือจุลสารและข่าวสาร ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพใช้ในระดัปปานกลาง 5 รูปแบบ ได้แก่ วารสาร รายงานการวิจัย หนังสือ/ตำรา เอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา และวิทยานิพนธ์ นอกนั้นนักวิจัยใช้ในระดัปปานกลางทั้งสิ้น โดยรูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำสุด คือ กฤตภาค

ในด้านความต้องการรูปแบบของสารนิเทศประเภทวัสดุตีพิมพ์ พบว่า โดยเฉลี่ยนักวิจัยทั้ง 4 สถาบันต้องการในระดับมาก 5 รูปแบบ ได้แก่ หนังสือ/ตำรา ($\bar{x} = 2.88$) วารสาร ($\bar{x} = 2.76$) รายงานการวิจัย ($\bar{x} = 2.74$) เอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา และวิทยานิพนธ์ ($\bar{x} = 2.64$ เท่ากัน) นอกนั้นเป็นรูปแบบที่นักวิจัยต้องการในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยรูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการต่ำสุด คือ จุลสารและข่าวสาร ($\bar{x} = 2.03$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่สังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันวิจัยชาวเขา มีระดับความต้องการสอดคล้องกันในระดับมาก 5 รูปแบบ ได้แก่ หนังสือ/ตำรา วารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา นอกนั้นเป็นรูปแบบที่นักวิจัยต้องการในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยรูปแบบที่มีระดับความต้องการสอดคล้องกันในระดับต่ำสุดคือ จุลสารและข่าวสาร สำหรับนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ต้องการในระดับมาก 10 รูปแบบ รูปแบบ 5 ลำดับแรก ได้แก่ หนังสือ/ตำรา วารสาร รายงานการวิจัย เอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา และวิทยานิพนธ์ นอกนั้นเป็นรูปแบบที่นักวิจัยต้องการในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยรูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการต่ำสุด คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่านักวิจัยสาขาศึกษาคติศึกษาใช้และต้องการรูปแบบของสารนิเทศประเภทวิสตูตีพิมพ์สอดคล้องกันในระดับมาก 3 รูปแบบ ได้แก่ หนังสือ/ตำรา วารสาร และรายงานการวิจัย ส่วนรูปแบบที่มีการใช้ระดับปานกลางแต่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก มี 2 รูปแบบ ได้แก่ เอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา และวิทยานิพนธ์ นอกนั้นเป็นรูปแบบที่นักวิจัยใช้และต้องการสอดคล้องกันในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยรูปแบบที่มีระดับการใช้และความต้องการสอดคล้องกันในระดับต่ำสุด คือ จุลสาร และข่าวสาร

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jones, Chapman และ Wood (1972), Stieg (1981) และ Watson-Boone (1994) ที่พบว่านักวิจัยใช้รูปแบบของสารนิเทศประเภทหนังสือในระดับมาก รองลงมาคือ วารสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวัญภูล พิศาลพงศ์ (2536) ที่พบว่า นักวิจัยสาขาไทยคดีศึกษาใช้และต้องการสารนิเทศในรูปแบบของหนังสือและตำราในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากหนังสือ/ตำรา เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่ละเอียด ส่วนวารสารและรายงานการวิจัย เป็นแหล่งตีพิมพ์และเผยแพร่การค้นคว้าและการแสดงความคิดเห็น และใช้ติดตามความก้าวหน้าในสาขาได้ นอกจากนี้ นักวิจัยยังต้องการเอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา และวิทยานิพนธ์ ในระดับมากอีกด้วยเนื่องจากสารนิเทศในรูปแบบดังกล่าว เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีการเผยแพร่ในวงจำกัด เข้าถึงได้ยาก นอกจากนี้ นักวิจัยยังต้องติดตามการศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จึงมีความต้องการสารนิเทศในรูปแบบนี้ในระดับมาก

ดังนั้น จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า "นักวิจัยสาขาคติศึกษาต้องการใช้สารนิเทศในรูปแบบของหนังสือในระดับมาก" จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.2 วิสตูไม่ตีพิมพ์ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ใช้สารนิเทศประเภทวิสตูไม่ตีพิมพ์สูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 8 รูปแบบ และ 5 ลำดับแรก ได้แก่ วัตถุประสงค์ของจริง ($\bar{x} = 2.14$) แผนที่ ($\bar{x} = 2.13$) ต้นฉบับตัวเขียน ($\bar{x} = 2.06$) ภาพนิ่ง และฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 1.86$ เท่ากัน) เมื่อจำแนกกลุ่มตามที่ตั้งกิต พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ในระดับปานกลางทุกรูปแบบ และเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 รูปแบบแรก ได้แก่ ต้นฉบับตัวเขียน วัตถุประสงค์ของจริง และแผนที่ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ใช้ในระดับปานกลางทุกรูปแบบ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 รูปแบบแรก คือ แผนที่ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ และภาพเคลื่อนไหว ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏ ใช้ระดับมาก 1 รูปแบบ คือ วัตถุประสงค์ของจริง นอกนั้นใช้ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ 3 รูปแบบแรก คือ แผนที่ ต้นฉบับตัวเขียน และภาพนิ่ง สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขา

ใช้สูงสุดในระดับปานกลาง 7 รูปแบบ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 รูปแบบ คือ แผนที่ ภาพเคลื่อนไหว และภาพนิ่ง และใช้ระดับน้อย 1 รูปแบบ คือ ต้นฉบับตัวเขียน

ในด้านความต้องการรูปแบบของสารนิเทศประเภทวัสดุไม่ตีพิมพ์ พบว่า นักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ต้องการสูงสุดในระดับปานกลางทั้ง 8 รูปแบบ และนำมาเรียงลำดับ 5 รูปแบบแรก ได้แก่ แผนที่ ($\bar{x} = 2.36$) ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 2.19$) ต้นฉบับตัวเขียน ($\bar{x} = 2.15$) ภาพเคลื่อนไหว ($\bar{x} = 2.08$) และภาพนิ่ง ($\bar{x} = 2.02$) เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยพายัพ ต้องการรูปแบบของสารนิเทศสอดคล้องกันทุกด้าน ในระดับปานกลาง โดยนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต้องการรูปแบบ 3 ลำดับแรก คือ แผนที่ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ และวัตถุของจริง ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ต้องการรูปแบบ 3 ลำดับแรกคือ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ แผนที่ และภาพนิ่ง นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏต้องการในระดับมาก 3 รูปแบบ ได้แก่ วัตถุของจริง แผนที่ และต้นฉบับตัวเขียน นอกนั้นนักวิจัยต้องการในระดับปานกลางทั้งสิ้น สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาต้องการรูปแบบเกือบทุกด้านในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 รูปแบบแรก คือ แผนที่ ภาพเคลื่อนไหว และฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยต้องการระดับน้อย 1 รูปแบบ คือ ต้นฉบับตัวเขียน

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่านักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ใช้และต้องการรูปแบบของสารนิเทศ ประเภทวัสดุไม่ตีพิมพ์สอดคล้องกันในระดับปานกลางทุกรูปแบบที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะสารนิเทศที่เผยแพร่ในรูปแบบนี้ยังมีน้อย และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชวัญภักดิ์ พิศาลวงศ์ (2536) ซึ่งพบว่า นักวิจัยมีค่าเฉลี่ยการใช้และความต้องการในระดับปานกลาง 2 ประเภท ได้แก่ วัตถุของจริงและภาพนิ่ง ในส่วนของระดับการใช้และความต้องการฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น ปรากฏว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ นักวิจัยสาขาไทยคดีศึกษาใช้และต้องการในระดับน้อย แต่นักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ใช้และต้องการในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะตั้งแต่ พ.ศ. 2533 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาจัดเก็บและค้นคืนสารนิเทศ และผู้ใช้สามารถสืบค้นฐานข้อมูลจากห้องสมุดคณะ/สถาบัน/สำนัก และศูนย์ต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พร้อมกับจัดให้มีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำในการสืบค้น ประกอบกับมีคู่มือการใช้ชัดเจน นักวิจัยจึงสามารถใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้น ได้สะดวกยิ่งขึ้น

2.3 ด้านภาษาของสารนิเทศ

ผลการศึกษาในด้านภาษาของสารนิเทศ (ตารางที่ 9) พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วภาษาของสารนิเทศที่นักวิจัยสาขาวิชานานาชาติศึกษาใช้ในระดับมาก คือ ภาษาไทย ($\bar{x} = 2.89$) ใช้ระดับปานกลาง 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 2.18$) ภาษา ล้านนา ($\bar{x} = 1.91$) ภาษาไทยใหญ่/ไทยลื้อ/ไทยเขิน ($\bar{x} = 1.58$) และภาษาบาลี ($\bar{x} = 1.50$) และใช้ระดับน้อย 2 ภาษา ได้แก่ ภาษาสันสกฤต ($\bar{x} = 1.48$) และภาษา ฝรั่งเศส ($\bar{x} = 1.30$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่สังกัด พบว่า นักวิจัยจากทุกสถาบันใช้ ภาษาไทยในระดับมาก ส่วนภาษาอื่น ๆ มีการใช้ต่อไปนี้ คือ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ใช้ในระดับปานกลาง 5 ภาษา และภาษาที่ใช้ 3 ลำดับแรก คือ ภาษาอังกฤษ ภาษา ล้านนา และภาษาสันสกฤต และใช้ในระดับน้อย 1 ภาษา คือ ภาษาฝรั่งเศส นักวิจัย จากมหาวิทยาลัยพายัพ ใช้ระดับปานกลาง 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษา ล้านนา และภาษา ไทยใหญ่/ไทยลื้อ/ไทยเขิน และใช้ในระดับน้อย 3 ภาษา โดยภาษาที่มีค่าเฉลี่ย การใช้ต่ำสุด คือ ภาษาสันสกฤต นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏใช้ในระดับปานกลาง 2 ภาษา ได้แก่ ภาษา ล้านนา และภาษาอังกฤษ และใช้ในระดับน้อย 4 ภาษา โดยภาษาที่มีค่าเฉลี่ย การใช้ต่ำสุด คือ ภาษาฝรั่งเศส สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาใช้ภาษาอังกฤษใน ระดับปานกลาง นอกนั้นนักวิจัยใช้ในระดับน้อยทั้งสิ้น

ในด้านความต้องการภาษาของสารนิเทศ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว นักวิจัยสาขาวิชานานาชาติต้องการภาษาไทยในระดับมาก ($\bar{x} = 2.92$) นอกนั้นส่วน ใหญ่ นักวิจัยต้องการในระดับปานกลาง 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 2.92$) ภาษา ล้านนา ($\bar{x} = 1.97$) ภาษาไทยใหญ่/ไทยลื้อ/ไทยเขิน ($\bar{x} = 1.72$) ภาษาฝรั่งเศส ($\bar{x} = 1.54$) และภาษาบาลี ($\bar{x} = 1.51$) และต้องการในระดับน้อย 1 ภาษา คือ ภาษาสันสกฤต ($\bar{x} = 1.47$) เมื่อจำแนกกลุ่มตามสถาบันที่สังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยพายัพ ต้องการภาษาของ สารนิเทศสอดคล้องกันในระดับมาก 1 ภาษา คือ ภาษาไทย นอกนั้นต้องการในระดับ ปานกลาง ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏต้องการภาษาไทยในระดับมาก และต้องการ ภาษาอื่น ๆ ในระดับปานกลาง 3 ภาษา และระดับน้อย 3 ภาษา สำหรับนักวิจัยจากสถาบัน วิจัยชาวเขาต้องการภาษาไทยในระดับมาก นอกนั้นส่วนใหญ่ต้องการในระดับปานกลาง 5 ภาษา และต้องการภาษาสันสกฤตในระดับน้อย

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่านักวิจัยสาขาวิชานานาชาติใช้และ ต้องการภาษาของสารนิเทศสอดคล้องกันในระดับมาก 1 ภาษา คือ ภาษาไทย ในระดับ ปานกลางมี 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษา ล้านนา และภาษา ไทยใหญ่/ไทยลื้อ/

ไทยเขิน และในระดับน้อยมี 1 ภาษา คือ ภาษาสันสกฤต สำหรับภาษาที่มีระดับการใช้
น้อยแต่มีความต้องการระดับปานกลาง คือ ภาษาฝรั่งเศส ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสารนิเทศ
ในสาขาภาษานาคติศึกษาส่วนใหญ่ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์ภาษาไทย

ดังนั้น จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า "นักวิจัยสาขาภาษานาคติศึกษา
ต้องการใช้สารนิเทศภาษาไทยในระดับมาก" จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.4 ด้านอายุของสารนิเทศ

ผลการศึกษาในด้านอายุของสารนิเทศ (ตารางที่ 10) พบว่า อายุ
ของสารนิเทศที่นักวิจัยสาขาภาษานาคติศึกษาใช้ในระดั้มาก คือ สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป
($\bar{x} = 2.50$) นอกนั้นนักวิจัยใช้ในระดั้มานกลางทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ สารนิเทศที่มีการ
ผลิตขึ้นในปีปัจจุบัน ($\bar{x} = 2.41$) สารนิเทศที่มีอายุ 1-5 ปี ($\bar{x} = 2.35$) และสารนิเทศ
ที่มีอายุ 6-10 ปี ($\bar{x} = 2.33$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่สังกัด พบว่า นักวิจัยจาก
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดั้มานกลางทั้งสิ้น โดยใช้สารนิเทศที่มีอายุ
10 ปีขึ้นไปในระดั้มาก ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ใช้ในระดั้มากทุกประเภท
โดยใช้สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไปในระดั้มาก สำหรับนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏและ
สถาบันวิจัยชาวเขามิระดับการใช้สอดคล้องกันในระดับมาก คือ ใช้สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปี
ขึ้นไปในระดั้มาก นอกนั้น ใช้สอดคล้องกันในระดับปานกลางทั้งสิ้น

ในด้านความต้องการอายุของสารนิเทศ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว
นักวิจัยต้องการในระดับมาก ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ สารนิเทศที่มีการผลิตขึ้นในปีปัจจุบัน
($\bar{x} = 2.62$) สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 2.58$) สารนิเทศที่มีอายุ 1-5 ปี
และสารนิเทศที่มีอายุ 1-6 ปี ($\bar{x} = 2.56$ เท่ากัน) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่
สังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต้องการสูงสุดในระดั้มาก คือ สารนิเทศ
ที่มีการผลิตขึ้นในปีปัจจุบัน นอกนั้นต้องการในระดับปานกลางทั้งสิ้น ส่วนนักวิจัยจาก
มหาวิทยาลัยพายัพและสถาบันราชภัฏ มีระดับความต้องการสอดคล้องกันทุกประเภทในระดับ
มาก โดยใช้สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไปในระดั้มาก สำหรับนักวิจัยสถาบันวิจัยชาวเขา
ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยความต้องการอยู่ในระดั้มาก 3 ประเภท เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่
สารนิเทศที่มีการผลิตขึ้นในปีปัจจุบัน สารนิเทศที่มีอายุ 1-5 ปี และสารนิเทศที่มีอายุ 1-6 ปี
สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป นักวิจัยต้องการในระดับน้อย

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่่านักวิจัยสาขาภาษานาคติศึกษามีระดับ
การใช้และความต้องการสอดคล้องกันในระดับมาก 1 ประเภทคือ สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปี
ขึ้นไป นอกนั้นนักวิจัยมีระดับการใช้และความต้องการสอดคล้องกันในระดับปานกลางทั้งสิ้น

และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Watson-Boon (1994) ที่พบว่านักวิจัยสาขามนุษยศาสตร์ในสารนิเทศที่มีอายุ 20-30 ปี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักวิจัยต้องการค้นคว้าเรื่องราวที่เกี่ยวกับอดีตความเป็นมาในด้านต่าง ๆ ในเชิงประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมในอดีต ดังนั้น ผลการวิจัยจึงสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า "นักวิจัยสาขาล้านนาศึกษาศึกษาต้องการใช้สารนิเทศที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป"

2.5 การใช้แหล่งสารนิเทศ

ผลการศึกษากการใช้แหล่งสารนิเทศ (ตารางที่ 11-18) พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบันใช้แหล่งสารนิเทศในระดับมาก 1 ประเภท คือ แหล่งสารนิเทศส่วนบุคคล/บุคคล ใช้ในระดับปานกลาง 9 ประเภท ได้แก่ สถานที่จริง/ของจริง แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน สถาบันวิจัย พิพิธภัณฑ์ หอสมุดแห่งชาติรัชชมิงคลาภิเชก จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์สารนิเทศ หอจดหมายเหตุ ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด และห้องสมุดสถาบันการศึกษา และใช้ในระดับน้อย 2 ประเภท ได้แก่ แหล่งสารนิเทศประเภทชมรมและห้องสมุดประชาชน เมื่อจำแนกตามสถานที่สังกัด พบว่า นักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ สถาบันราชภัฏ และสถาบันวิจัยชาวเขามีกาเฉลี่ยการใช้แหล่งสารนิเทศสูงสุดสอดคล้องกันในระดับมาก 1 ประเภท คือ แหล่งสารนิเทศส่วนบุคคล/บุคคล ใช้สอดคล้องกันในระดับปานกลาง 3 ประเภท ได้แก่ แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน สถานที่จริง/ของจริง และห้องสมุดสถาบันการศึกษา และใช้สอดคล้องกันในระดับน้อย 1 ประเภท คือ ห้องสมุดประชาชน

เมื่อพิจารณาการใช้แหล่งสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ในรายละเอียดแล้ว พบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาศึกษาศึกษามีระดับการใช้แตกต่างกันในแต่ละประเภท ดังนี้

2.5.1 ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาล้านนาศึกษาศึกษาใช้แหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุดสถาบันการศึกษาสูงสุดในระดับปานกลาง 5 แห่ง ได้แก่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ($\bar{x} = 2.45$) สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยพายัพ ($\bar{x} = 2.02$) หอสมุดกลางสถาบันราชภัฏลำปาง ($\bar{x} = 1.88$) หอสมุดกลางสถาบันราชภัฏเชียงราย ($\bar{x} = 2.84$) และหอสมุดกลางสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ($\bar{x} = 1.82$) นอกนี้นักวิจัยใช้ในระดับน้อย 3 แห่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำสุด คือ หอสมุดวิทยาลัยโยนก ($\bar{x} = 1.08$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่สังกัดพบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ในระดับมาก 1 แห่ง คือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และระดับน้อย 4 แห่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำสุด คือ หอสมุดกลางสถาบันราชภัฏลำปาง นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพใช้สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยพายัพใน

ระดับมาก นอกนั้นใช้ในระดับปานกลาง 2 แห่ง และระดับน้อย 5 แห่ง ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏใช้ในระดับมาก 2 แห่ง ได้แก่ หอสมุดกลางสถาบันราชภัฏเชียงราย และหอสมุดกลางสถาบันราชภัฏลำปาง นอกนั้นใช้ในระดับปานกลาง 3 แห่ง และระดับน้อย 3 แห่ง สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาใช้สูงสุดในระดับปานกลาง 3 แห่ง ได้แก่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยพายัพ และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ นอกนั้นใช้ในระดับน้อย 4 แห่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำสุด คือ หอสมุดวิทยาลัยโยนก

2.5.2 ห้องสมุดประชาชน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ใช้แหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุดประชาชนในระดับน้อยทั้ง 8 แห่ง โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยการใช้สูงสุด คือ ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่

2.5.3 หอสมุดแห่งชาติรัชมิ่งคลาภิเษก จ.เชียงใหม่ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ใช้สูงสุดในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันราชภัฏ ใช้สอดคล้องกันในระดับปานกลาง ส่วนนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาใช้ในระดับน้อย

2.5.4 ศูนย์สารนิเทศ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ใช้สูงสุดในระดับปานกลาง 5 แห่ง ได้แก่ ศูนย์สนเทศภาคเหนือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ($\bar{x} = 2.32$) โครงการข้อมูลสารสนเทศศึกษาศาสตร์ ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ($\bar{x} = 1.65$) ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยพายัพ ($\bar{x} = 1.58$) ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาภาคเหนือ ศูนย์พัฒนาภาคเหนือ และศูนย์ข้อมูลและเอกสาร ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ($\bar{x} = 1.58$ เท่ากัน) นอกนั้นนักวิจัยใช้ในระดับน้อย โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำที่สุด คือ ศูนย์ทรัพยากรเซรามิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ($\bar{x} = 1.18$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่สังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใช้ในระดับปานกลาง 8 แห่ง โดยแหล่งที่ใช้สูงสุด คือ ศูนย์สนเทศภาคเหนือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกนั้นนักวิจัยใช้ในระดับน้อยทั้งสิ้น โดยใช้ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาภาคเหนือในระดับต่ำสุด ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพใช้ในระดับมาก 1 แห่งคือ ศูนย์สนเทศภาคเหนือ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ในระดับปานกลาง 9 แห่ง และใช้ในระดับน้อย 2 แห่ง สำหรับนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏและสถาบันวิจัยชาวเขาใช้สอดคล้องกันสูงสุดในระดับปานกลาง คือ ศูนย์สนเทศภาคเหนือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.5.5 ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบันใช้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันวิจัยชาวเขา มีระดับการใช้สอดคล้องกันในระดับน้อย ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏ ใช้ในระดับปานกลาง

2.5.6 หอจดหมายเหตุ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ใช้ในระดับปานกลาง 2 แห่ง ได้แก่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สาขาจังหวัดเชียงใหม่ ($\bar{x} = 1.67$) และหอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยพายัพ ($\bar{x} = 1.67$) และใช้ระดับน้อย 1 แห่ง คือ หน่วยเอกสารจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ($\bar{x} = 1.42$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ในระดับปานกลางทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สาขาจังหวัดเชียงใหม่ หอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยพายัพ และหน่วยเอกสารจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ใช้สูงสุดในระดับปานกลาง 1 แห่ง คือ หอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยพายัพ นอกนั้น ใช้ในระดับน้อย 2 แห่ง ได้แก่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สาขาจังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยเอกสารจดหมายเหตุ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏ ใช้ในระดับปานกลาง 2 แห่ง คือ หอจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยพายัพ และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ สาขาจังหวัดเชียงใหม่ และใช้ระดับน้อย 1 แห่ง คือ หน่วยเอกสารจดหมายเหตุ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขา ใช้ในระดับน้อยทั้ง 3 แห่ง

2.5.7 พิพิธภัณฑ์ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ใช้สูงสุดในระดับปานกลาง 5 แห่ง ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จ.เชียงใหม่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่ เชียงราย ($\bar{x} = 1.74$ เท่ากัน) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติศรีบุญโฮย จ.ลำพูน ($\bar{x} = 1.67$) พิพิธภัณฑ์สถาน จ.น่าน ($\bar{x} = 1.65$) และหอศิลป์และพิพิธภัณฑ์ สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ($\bar{x} = 1.62$) และใช้ในระดับน้อย 1 แห่ง คือ พิพิธภัณฑ์โกมลผ้าโบราณ อ.สอง จ.แพร่ ($\bar{x} = 1.39$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ในระดับปานกลาง 5 แห่ง โดยใช้ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จ.เชียงใหม่ ในระดับสูงสุดและใช้ในระดับน้อย 1 แห่ง คือ พิพิธภัณฑ์โกมลผ้าโบราณ อ.สอง จ.แพร่ ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ใช้สูงสุดในระดับปานกลาง 3 แห่ง โดยใช้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติศรีบุญโฮย จ.ลำพูน ในระดับสูงสุด นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏ ใช้สูงสุดในระดับปานกลางทั้ง 6 แห่ง โดยใช้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเชียงใหม่ เชียงราย ในระดับสูงสุด

สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาใช้ในระดับปานกลาง 1 แห่ง คือ หอศิลป์และพิพิธภัณฑ์
สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกนั้นใช้ในระดับน้อยทั้ง 5 แห่ง
โดยแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยการใช้ต่ำสุดคือ พิพิธภัณฑ์โคมผ้าโบราณ อ.ลอง จ.แพร่

2.5.8 สถาบันวิจัย พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4
สถาบันใช้ในระดับปานกลางทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
($\bar{x} = 2.14$) สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสัมพันธ์ (เชียงใหม่) ($\bar{x} = 1.88$) และสถาบันวิจัย
และพัฒนามหาวิทยาลัยพายัพ ($\bar{x} = 1.68$) เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด
พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบัน
วิจัยชาวเขา ใช้สอดคล้องกันในระดับปานกลาง 1 แห่ง คือ สถาบันวิจัยสังคม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.5.9 ชมรม จากการใช้แหล่งสารนิเทศประเภทชมรม พบว่า
นักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบันใช้ในระดับน้อยทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ ชมรมล้านนาคดี ($\bar{x} = 1.47$)
ชมรมพื้บ้านล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ($\bar{x} = 1.37$) ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
ชมรมนักพัฒนาภาคเหนือ ($\bar{x} = 1.34$ เท่ากัน) และชมรมพื้ฟูวิไลนาไทย ($\bar{x} = 1.33$)
เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้ในระดับ
ปานกลาง 1 แห่ง คือ ชมรมพื้บ้านล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกนั้นใช้ในระดั
บน้อยทั้ง 5 แห่ง โดยชมรมที่ใช้บ่อยที่สุด คือ ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับนักวิจัย
จากมหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันวิจัยชาวเขามีระดับการใช้สอดคล้องกันในระดับน้อย ทั้ง
5 แห่ง โดยชมรมที่มีค่าเฉลี่ยการใช้สูงสุดคือ ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ส่วนนักวิจัย
จากสถาบันราชภัฏใช้สูงสุดในระดับปานกลาง 3 แห่ง โดยใช้ชมรมล้านนาคดีในระดับสูงสุด
นอกนั้นใช้ในระดับน้อย 2 ชมรม คือ ชมรมนักพัฒนาภาคเหนือ และชมรมพื้บ้านล้านนา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.5.10 สถานที่จริง/ของจริง พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจาก
ทั้ง 4 สถาบัน ใช้ในระดับปานกลางทั้ง 7 ประเภท ได้แก่ ศิลปหัตถกรรมพื้บ้าน ($\bar{x} =$
2.31) เครื่องแต่งกาย/เครื่องประดับ ($\bar{x} = 2.27$) ที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 2.26$)
โบราณสถาน ($\bar{x} = 2.24$) เครื่องใช้ไม้สอย ($\bar{x} = 2.18$) โบราณวัตถุ ($\bar{x} = 2.17$)
และเครื่องดนตรีพื้บ้าน ($\bar{x} = 2.10$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด
พบว่า นักวิจัยจาก 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยพายัพ
ใช้สอดคล้องกันทุกประเภทในระดับปานกลาง ได้แก่ ศิลปหัตถกรรมพื้บ้าน โบราณสถาน
เครื่องแต่งกาย/เครื่องประดับ โบราณวัตถุ ที่อยู่อาศัย เครื่องดนตรีพื้บ้าน และเครื่อง
ใช้ไม้สอย ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏใช้ในระดับน้อย คือ โบราณวัตถุ นอกนั้น

นักวิจัยใช้ในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านในระดับต่ำสุด สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาใช้ในระดับปานกลาง 5 ประเภท ได้แก่ ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เครื่องแต่งกาย/เครื่องประดับ ที่อยู่อาศัย เครื่องไม้สอย และเครื่องดนตรีพื้นบ้าน และใช้ในระดับน้อย 2 ประเภท ได้แก่ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ

2.5.11 แหล่งสารนิเทศส่วนบุคคล/บุคคล พบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว นักวิจัยทั้ง 4 สถาบันใช้ในระดับมากที่สุด 2 ประเภท ได้แก่ ห้องสมุดส่วนบุคคล/สมบัติส่วนบุคคล และสารนิเทศบุคคล ($\bar{x} = 2.59$ เท่ากัน) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏ และสถาบันวิจัยชาวเขา ได้สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด 2 ประเภท ได้แก่ ห้องสมุดส่วนบุคคล/สมบัติส่วนบุคคล และสารนิเทศบุคคล ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพใช้ในระดับมากที่สุด คือ สารนิเทศบุคคล และใช้ห้องสมุดส่วนบุคคล/สมบัติส่วนบุคคล ในระดับปานกลาง

2.5.12 แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบันใช้สอดคล้องกันในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ($\bar{x} = 2.21$ เท่ากัน) และวิทยุ ($\bar{x} = 1.89$)

จากผลการวิจัย พบว่า นักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ใช้แหล่งสารนิเทศประเภทแหล่งสารนิเทศส่วนบุคคล/บุคคล สูงสุดในระดับมากที่สุดเพียง 1 ประเภท ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรัตน์ วิษาช่าง (2535) ที่พบว่านักประวัติศาสตร์สุโขทัยใช้แหล่งสารนิเทศสุโขทัย โดยใช้วิธีการสอบถามจากผู้รู้มากที่สุด และทั้งนี้อาจเป็นเพราะแหล่งสารนิเทศดังกล่าวเป็นการสะสมทรัพยากรสารนิเทศที่เป็นของเพื่อนหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่ได้จัดเก็บรวบรวมและสะสมไว้โดยใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ประกอบกับนักวิจัยส่วนใหญ่ใช้หนังสือ/ตำรา ซึ่งอาจหาซื้อเองได้ และอาจมีราคาไม่แพงนักหรืออาจเป็นเอกสารแจก/ประกอบการประชุมสัมมนาในด้านศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ อีกประการหนึ่งความรู้บางเรื่องอาจจะได้จากการสอบถามจากบุคคล ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและประสบการณ์ในเรื่องนั้นโดยตรง นอกจากนี้ ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศของสถาบันการศึกษาอาจมีทรัพยากรไม่ตรงกับความต้องการของนักวิจัย ดังนั้น นักวิจัยจึงใช้แหล่งสารนิเทศบุคคลในระดับมากที่สุด (ดังตารางที่ 11 และ 17)

ดังนั้น จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า "แหล่งสารนิเทศที่นักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ใช้คือ ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศของสถาบันการศึกษา ห้องสมุดส่วนบุคคล และแหล่งสารนิเทศบุคคล" จึงสอดคล้องกับสมมติฐานเพียงส่วนเดียว คือ ใช้จากห้องสมุดส่วนบุคคล และแหล่งสารนิเทศบุคคลในระดับมากที่สุดและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่านักวิจัยใช้ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศของสถาบันการศึกษาในระดับมากที่สุด

2.6 ปัญหาการใช้สารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศ

จากการศึกษาระดับปัญหาการใช้สารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ แหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศและสถาบัน และแหล่งสารนิเทศประเภทสื่อมวลชน ปรากฏผลการวิจัยดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 19-23)

2.6.1 ห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว นักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ประสบปัญหาด้านใหญ่ ๆ สอดคล้องกันในระดับปานกลาง ดังนี้ การบริการและการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 2.25$) การจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ ($\bar{x} = 2.21$) และการจัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้นสารนิเทศ ($\bar{x} = 1.98$)

เมื่อพิจารณาระดับปัญหาการใช้สารนิเทศด้านต่าง ๆ ในรายละเอียดแล้ว พบว่านักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ศึกษาระดับปัญหาการใช้แตกต่างกันในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

2.6.1.1 ด้านการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์ศึกษาระดับปัญหาในระดับมาก 3 ประการ ได้แก่ สารนิเทศมีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 2.63$) ไม่ทราบรายชื่อสารนิเทศที่ได้รับเข้ามาใหม่ ($\bar{x} = 2.60$) และเนื้อหาของสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 2.52$) นอกจากนี้ นักวิจัยประสบปัญหาในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สารนิเทศเรื่องเดียวกันแต่มีเนื้อหาแตกแยกออกเป็นหลายทรรคนะ ($\bar{x} = 1.86$) เมื่อจำแนกตามสถาบันที่สังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประสบปัญหาในระดับมาก 3 ประการ ได้แก่ สารนิเทศมีจำนวนน้อย ไม่ทราบรายชื่อสารนิเทศที่ได้รับเข้ามาใหม่ และเนื้อหาสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ นอกจากนี้ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สารนิเทศที่มีอยู่นั้นมีข้อผิดพลาดอันเนื่องมาจากการปริวรรต การตีความ หรือคัดลอก หรือเกิดความบกพร่องจากการบูรณะปฏิสังขรณ์ ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพประสบปัญหาในระดับมาก 2 ประการ ได้แก่ สารนิเทศมีจำนวนน้อย และเนื้อหาของสารนิเทศที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ นอกจากนี้ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สารนิเทศที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากชำรุด ฉีกขาดหรือสูญหาย นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏประสบปัญหาในระดับมาก 2 ประการ ได้แก่ สารนิเทศมีจำนวนน้อย และไม่ทราบรายชื่อสารนิเทศที่ได้รับเข้ามาใหม่ นอกจากนี้นักวิจัยประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้งสิ้น สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาประสบปัญหาในระดับปานกลางทุกประการ โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สารนิเทศมีจำนวนน้อย (ดังตารางที่ 20)

2.6.1.2 ด้านการจัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้น

สารนิเทศ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาล้านนาคตศึกษาระดับปริญญาในระดับมาก คือ ไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่มีในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศต่าง ๆ ($\bar{x} = 2.60$) ประสิทธิภาพในระดับปานกลาง 2 ประการ ได้แก่ ความยุ่งยากในการใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 2.29$) และไม่เข้าใจระบบการจัดเก็บสารนิเทศ ($\bar{x} = 1.51$) และ ประสิทธิภาพในระดับน้อย คือ ไม่ทราบวิธีใช้คู่มือช่วยค้น ($\bar{x} = 1.41$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันวิจัยชาวเขา ประสิทธิภาพสูงสุดสอดคล้องกันในระดับมาก คือ ไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศต่าง ๆ ส่วน นักวิจัยจากสถาบันราชภัฏประสิทธิภาพสูงสุดในระดับปานกลาง 3 ประการ คือ ไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศต่าง ๆ มีความยุ่งยากในการใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ และไม่เข้าใจระบบการจัดเก็บสารนิเทศ (ดังตารางที่ 22)

จากผลการวิจัย พบว่านักวิจัยไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศต่าง ๆ นั้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากไม่มีการร่วมมือกันระหว่างแหล่งสารนิเทศในลักษณะของช่างาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี วงศ์จำรัส (2533) ที่ผลการวิจัยสรุปได้ว่าช่างานสารนิเทศล้านนาคตศึกษาคควร เน้นความร่วมมือ และประสานงานกันระหว่างแหล่งสารนิเทศ และการนำเทคโนโลยีเข้ามาดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการใช้สารนิเทศล้านนาคตศึกษาในลักษณะของช่างาน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.1.3 ด้านการบริการและการจัดกิจกรรม พบว่า

โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาล้านนาคตศึกษาระดับปริญญาในระดับปานกลางทั้ง 9 ประการ ได้แก่ ไม่ทราบบริการหรือกิจกรรมของแหล่งสารนิเทศ ($\bar{x} = 2.10$) ขอยืมสารนิเทศออกไม่ได้ ($\bar{x} = 2.03$) การทำสำเนาไม่สะดวก ($\bar{x} = 1.96$) ไม่มีเวลามาใช้บริการ ($\bar{x} = 1.95$) แหล่งสารนิเทศอยู่ไกลไม่สะดวกในการใช้กฎระเบียบของห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศบางแห่งทำให้ไม่สะดวกในการใช้ ($\bar{x} = 1.91$) และการติดต่อหรือพบปะกับผู้มี ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือผู้มีความรู้ในห้องถิ่นมีความยากลำบาก เมื่อจำแนกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏ และสถาบันวิจัยชาวเขา ประสิทธิภาพสูงสุดในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่ทราบบริการหรือกิจกรรมของแหล่งสารนิเทศ สำหรับนักวิจัยจาก มหาวิทยาลัยพายัพประสิทธิภาพระดับสูงสุด คือ ขอยืมสารนิเทศออกไม่ได้

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "นักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาระดับปัญหาการใช้สารนิเทศในระดับมาก คือ สารนิเทศสาขาล้านนาคติศึกษามีจำนวนน้อย และไม่ทราบรายชื่อทรัพยากรสารนิเทศที่อยู่ในห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ" ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ปัจจุบันการผลิตสารนิเทศสาขาล้านนาคติศึกษานั้นส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานทางราชการ/สถาบันอุดมศึกษา การผลิต/การจัดทำแต่ละครั้ง/เรื่อง อาจจัดทำในจำนวนไม่มาก เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด อีกทั้งยัง ไม่มีการผลิตเพื่อจัดจำหน่าย ทำให้ไม่มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ผู้ใช้จึงไม่มีโอกาสได้รับรู้สารนิเทศใหม่ ๆ และแหล่งสารนิเทศก็จะไม่มีโอกาสติดตามมาจัดเก็บไว้ นอกเสียจากหน่วยงาน/สถาบันที่จัดทำส่งมาให้เท่านั้น จึงจะนำมาเผยแพร่และให้บริการได้ (ดังตารางที่ 22)

2.6.2 ปัญหาการใช้แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน พบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาระดับปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งมี 6 ปัญหา ได้แก่ ไม่มีเวลาติดตามอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 2.33$) ไม่ทราบรายการกระจายเสียง/แพร่ภาพของสถานีวิทยุ/โทรทัศน์แต่ละแห่ง ($\bar{x} = 2.18$) เรื่องที่นำมาเสนอไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{x} = 2.15$) รายการ/คอลัมน์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาล้านนาคติศึกษามีน้อย ($\bar{x} = 2.12$) และภาพ/เสียง/ตัวอักษรไม่ชัดเจน ($\bar{x} = 2.02$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันราชภัฏ ประสบปัญหาสอดคล้องกันสูงสุดในระดับปานกลาง คือ ไม่มีเวลาติดตามอย่างสม่ำเสมอ สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาประสบปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ด้าน ได้แก่ เรื่องที่นำมาเสนอไม่ตรงกับความต้องการ และไม่ทราบรายการกระจายเสียง/แพร่ภาพของสถานีวิทยุ/โทรทัศน์แต่ละแห่ง (ดังตารางที่ 23)

2.7 ความต้องการให้แหล่งสารนิเทศดำเนินการ

จากการศึกษาระดับความต้องการต่อแหล่งสารนิเทศทั้ง 2 ประเภท ได้แก่ แหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนดำเนินการในด้านต่าง ๆ นั้น นักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาต้องการให้แหล่งสารนิเทศดำเนินการ ดังนี้ (ตารางที่ 24-28)

2.7.1 ห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน พบว่า นักวิจัยจากทั้ง 4 สถาบัน ต้องการให้แหล่งสารนิเทศดำเนินการในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การจัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้นสารนิเทศ ($\bar{x} = 2.63$) การบริการและการจัดกิจกรรม

($\bar{x} = 2.62$) และการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ($\bar{x} = 2.60$) เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันราชภัฏ ต้องการให้แหล่งสารสนเทศดำเนินการด้านต่างๆ ทั้ง 3 ด้าน สอดคล้องกันในระดับมาก ดังนี้ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้น และการบริการและการจัดกิจกรรม สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาต้องการในระดับมาก คือ การบริการและการจัดกิจกรรม นอกนั้นต้องการในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และการจัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้น

เมื่อพิจารณาระดับความต้องการในรายละเอียดทั้ง 3 ด้านแล้ว พบว่า นักวิจัยสาขาล้านนาศึกษาศาสตร์ ต้องการให้แหล่งสารสนเทศดำเนินการดังต่อไปนี้

2.7.1.1 ด้านการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า

โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาล้านนาศึกษาศาสตร์ต้องการให้แหล่งสารสนเทศดำเนินการสูงสุดในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ จัดหาบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องให้มากขึ้น ($\bar{x} = 2.77$) จัดทำรายชื่อสารนิเทศที่ได้รับเข้ามาใหม่แจ้งให้ผู้ใช้ทราบ ($\bar{x} = 2.70$) จัดหาสารนิเทศตามคำแนะนำของผู้ใช้ ($\bar{x} = 2.69$) จัดหาสารนิเทศที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ และเชื่อถือได้เพื่อการค้นคว้าและอ้างอิง ($\bar{x} = 2.59$) และจัดหาสารนิเทศให้เพิ่มมากขึ้นด้วยการขอ/แลกเปลี่ยนสารนิเทศระหว่างหน่วยงาน/สถาบันที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 2.51$) นอกนั้น เป็นความต้องการในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ การซ่อมแซม/จัดหาสารนิเทศใหม่มาทดแทนสารนิเทศที่ชำรุด/สูญหายไป ($\bar{x} = 2.45$) และการจัดหาสารนิเทศให้ใหม่และทันสมัย ($\bar{x} = 2.41$) เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยพายัพ ส่วนใหญ่ต้องการสอดคล้องกันในระดับมาก 6 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดหาบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องให้มากขึ้น สำหรับนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏต้องการสูงสุดในระดับมาก 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดในระดับมาก 2 ด้าน คือ จัดหาบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องให้มากขึ้น และจัดทำรายชื่อสารนิเทศที่ได้รับเข้ามาใหม่แจ้งให้ผู้ใช้ทราบ ส่วนนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาต้องการในระดับมาก 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ จัดหาสารนิเทศให้เพิ่มมากขึ้นด้วยการขอ/แลกเปลี่ยนสารนิเทศระหว่างหน่วยงาน/สถาบัน และจัดทำรายชื่อสารนิเทศที่ได้รับเข้ามาใหม่แจ้งให้ผู้ใช้ทราบ (ดังตารางที่ 25)

2.7.1.2 ด้านการจัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้น

สารนิเทศ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาล้านนาศึกษาศาสตร์ต้องการให้แหล่งสารสนเทศดำเนินการสูงสุดในระดับมาก 6 ด้าน ได้แก่ การจัดทำบรรณานุกรม ตระชนี และสารระสังเขปงานวิจัยทางด้านล้านนาศึกษาศาสตร์เฉพาะเรื่องต่าง ๆ ให้มากขึ้น ($\bar{x} = 2.77$)

จัดทำรายชื่อโครงการวิจัยด้านนาศตศึกษาที่กำลังดำเนินการอยู่ ($\bar{x} = 2.74$) จัดทำนามาณุกรมแหล่งสารนิเทศด้านนาศต ($\bar{x} = 2.71$) จัดทำสหรายการ (Union List) ระหว่างแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ($\bar{x} = 2.70$) จัดทำทำเนียบนักวิชาการ/รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ($\bar{x} = 2.69$) และจัดสารนิเทศให้เป็นระบบสากล ($\bar{x} = 2.54$) นอกจากนี้ กวิจัยต้องการ ในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยต้องการให้มีการจัดทำคู่มือช่วยค้นและอธิบายวิธีการใช้อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{x} = 2.42$) เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจาก 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยพายัพส่วนใหญ่ ต้องการสอดคล้องกันในระดับมาก 7 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด คือ การจัดทำบรรณานุกรม ตรีชน และสารระสังเขปงานวิจัยด้านนาศตศึกษาเฉพาะเรื่องต่าง ๆ ให้มากขึ้น ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏต้องการในระดับมากที่สุด 9 ด้าน โดยค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุด คือ การจัดทำบรรณานุกรม ตรีชนและสารระสังเขปงานวิจัยด้านนาศตศึกษาเฉพาะเรื่องต่าง ๆ ให้มากขึ้น สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาต้องการในระดับมาก 4 ด้าน โดยต้องการสูงสุดในด้านการจัดทำสหรายการ (Union List) ระหว่างแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ (ดังตารางที่ 26)

2.7.1.3 ด้านบริการและการจัดกิจกรรม พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยชาวด้านนาศตศึกษาต้องการให้แหล่งสารนิเทศดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 10 ด้าน และเรียงตามค่าเฉลี่ย 5 กิจกรรมแรกตามลำดับได้ดังนี้ การจัดประชุมสัมมนา การบรรยาย การอภิปราย เพื่อให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ทางด้านนาศตศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ($\bar{x} = 2.76$) บริการข่าวสารทันสมัย ($\bar{x} = 2.72$) การจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.69$) บริการชี้แนะแหล่งสารนิเทศที่จัดเก็บสารนิเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{x} = 2.68$) และบริการสืบค้นสารนิเทศที่มีอยู่ในแหล่งต่าง ๆ ($\bar{x} = 2.66$) นอกจากนี้ กวิจัยต้องการในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ การเปิดบริการล่วงหน้าวันเสาร์-อาทิตย์ และช่วงหลังเวลาราชการในวันจันทร์-ศุกร์ ($\bar{x} = 2.40$) เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัด พบว่า นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนใหญ่ต้องการในระดับมาก 8 ด้าน โดยต้องการสูงสุด คือ การจัดประชุม สัมมนา การบรรยาย การอภิปราย เพื่อให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ทางด้านนาศตศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ส่วนนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ส่วนใหญ่ต้องการในระดับมาก 11 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดเท่ากัน 3 ด้าน ได้แก่ บริการข่าวสารทันสมัย การจัดประชุม สัมมนา การบรรยาย การอภิปราย เพื่อให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้ทางด้านนาศตศึกษาให้กว้างขวางขึ้น และการจัดทำเอกสารเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ นักวิจัยจาก

สถาบันราชภัฏต้องการในระดับมากที่สุด 12 ด้าน โดยค่าเฉลี่ยของความต้องการสูงสุด คือ การจัดการประชุมสัมมนา การบรรยาย การอภิปราย เพื่อให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ด้านล้านนาคติศึกษาให้กว้างขวางขึ้น สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาส่วนใหญ่ต้องการในระดับมากที่สุด 10 ด้าน โดยต้องการสูงสุดในด้านการจัดการประชุมสัมมนา การบรรยาย การอภิปราย เพื่อให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ทางด้านล้านนาคติศึกษาให้กว้างขวางขึ้น (ดังตารางที่ 27)

2.7.2 แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักวิจัยสาขาล้านนาคติศึกษาต้องการให้แหล่งสารนิเทศประเภทสื่อมวลชนดำเนินการในระดับมากที่สุด 5 ด้าน ได้แก่ เพิ่มคุณภาพการผลิตรายการด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ระบบการแพร่ภาพ/กระจายเสียง/ตัวอักษรชัดเจนชวนติดตาม ($\bar{x} = 2.68$) การนำเสนอข้อมูลควรจะบอกแหล่งอ้างอิงไว้ด้วย เพื่อความน่าเชื่อถือและสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้ ($\bar{x} = 2.67$) สื่อมวลชนในท้องถิ่นควรนำเสนอเรื่องราวทางด้านล้านนาคติให้เพิ่มมากขึ้น ($\bar{x} = 2.65$) สำรองการรับรู้ข่าวสารของประชาชนเพื่อจะได้ผลิตรายการ/เรื่องราวที่ตรงกับความต้องการยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 2.60$) และประชาสัมพันธ์การจัดทำรายการที่จะมีการกระจายเสียง/แพร่ภาพล่วงหน้า ($\bar{x} = 2.59$) เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มตามสถาบันที่นักวิจัยสังกัดพบว่า นักวิจัยจากทั้ง 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันราชภัฏ ต้องการสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยพายัพใช้สอดคล้องกันสูงสุดคือ การเพิ่มคุณภาพการผลิตรายการด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ส่วนนักวิจัยจากสถาบันราชภัฏต้องการสูงสุดในด้านสื่อมวลชนท้องถิ่นควรนำเสนอเรื่องราวทางด้านล้านนาคติให้เพิ่มมากขึ้น สำหรับนักวิจัยจากสถาบันวิจัยชาวเขาส่วนใหญ่ต้องการในระดับมากที่สุด 4 ด้าน โดยต้องการสูงสุดด้านการเพิ่มคุณภาพการผลิตรายการด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ นอกนั้นนักวิจัยต้องการในระดับปานกลาง (ดังตารางที่ 28)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับแหล่งสารนิเทศประเภทห้องสมุด/ศูนย์สารนิเทศ และสถาบัน

1.1 ด้านการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

1.1.1 จัดหาบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องให้มากขึ้น

1.1.2 จัดทำรายชื้อสารนิเทศที่ได้รับเข้ามาใหม่แจ้งให้ผู้ใช้บริการ

- 1.1.3 จัดหาสารนิเทศตามคำแนะนำของผู้ใช้
  - 1.1.4 จัดหาสารนิเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเชื่อถือได้เพื่อการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิง
  - 1.1.5 จัดหาสารนิเทศให้เพิ่มมากขึ้นด้วยการขอ/แลกเปลี่ยนสารนิเทศระหว่างหน่วยงาน/สถาบัน ที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1.6 ควรจัดหาสารนิเทศที่มีเนื้อหาต่าง ๆ ครอบคลุมสาขาวิชาด้านนาศัตถศึกษา ทั้ง ในรูปของวัสดุตีพิมพ์และ ไม่นตีพิมพ์ ในภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ อาทิ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส พม่า ลาว เขมร เวียดนาม ตลอดจนภาษาล้านนา และภาษาไทยโบราณจากจารึกประเภทต่าง ๆ
- 1.2 ด้านการจัดเก็บและการจัดทำคู่มือช่วยค้นสารนิเทศ
- 1.2.1 จัดทำบรรณานุกรม บรรณานุกรม และสารระสังเขปงานวิจัยทางด้านล้านนาศัตถศึกษาเฉพาะเรื่องต่าง ๆ ให้มากขึ้น
  - 1.2.2 จัดทำรายชื่อ โครงการวิจัยล้านนาศัตถศึกษาที่กำลังดำเนินการอยู่
  - 1.2.3 จัดทำนามานุกรม/ทำเนียบนามแหล่งสารนิเทศล้านนาศัตถ
  - 1.2.4 จัดทำสรายการระหว่างแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ
  - 1.2.5 จัดทำทำเนียบนักวิชาการ/รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
  - 1.2.6 จัดระบบสารนิเทศให้เป็นระบบสากล สามารถค้นคว้าข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว และถูกต้องกับความต้องการ และหากเป็นไปได้ควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการทำงาน อันจะช่วยให้มีการสืบค้นสารนิเทศระหว่างแหล่งสารนิเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น
- 1.3 ด้านบริการและการจัดกิจกรรม
- 1.3.1 จัดประชุม สัมมนา การบรรยาย การอภิปราย หรือการเสวนา เพื่อให้มีการพบปะ/แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ด้านล้านนาศัตถให้กว้างขวางขึ้น
  - 1.3.2 จัดให้มีบริการข่าวสารทันสมัย แจกเวียน ให้นักวิจัยทราบ
  - 1.3.3 จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์บริการและกิจกรรมาด้านล้านนาศัตถ

- 1.3.4 จัดให้มีบริการชี้แนะแหล่งสารนิเทศที่จัดเก็บสารนิเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้ รวมถึงบริการสืบค้นสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ และบริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับแหล่งสารนิเทศประเภทสื่อมวลชน

- 2.1 สืบราชการรับรู้ข่าวสารของประชากรในท้องถิ่น เพื่อให้มีการผลิตรายการ/เรื่องราวต่าง ๆ ให้มีเนื้อหาตรงกับความต้องการยิ่งขึ้น
- 2.2 สื่อมวลชนในท้องถิ่นควรมีนำเสนอเรื่องราวทางด้านล้านนาคดีให้มากขึ้น เพื่อให้ความรู้และปลูกฝังค่านิยมท้องถิ่นที่ดีงามให้คงอยู่ต่อไป
- 2.3 เพิ่มคุณภาพการผลิตรายการด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ มีระบบการแพร่ภาพ/กระจายเสียง/ตัวอักษร ชัดเจนชวนติดตาม
- 2.4 การนำเสนอข้อมูลควรระบอบอกแหล่งอ้างอิงไว้ด้วย เพื่อความน่าเชื่อถือ และสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้
- 2.5 ประชาสัมพันธ์การจัดทำรายการที่จะมีการกระจายเสียง/แพร่ภาพล่วงหน้า เพื่อให้มีการติดตามรับชม/รับฟัง รายการดังกล่าวอย่างกว้างขวาง
- 2.6 ควรจัดทำสำเนารายการที่เผยแพร่ภาพ/กระจายเสียง ไปแล้วออกเผยแพร่ภายหลัง โดยการจำหน่าย หรือแจกเป็นอนันนันทนาการ ให้แก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสรับฟัง/ชมรายการ ในช่วงที่มีการถ่ายทอดนั้น หรือเพื่อ ให้มีการติดตามเพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันวิจัยสาขาล้านนาคดีศึกษา

- 3.1 สถาบันวิจัยควรรวบรวมและเผยแพร่รายชื่อ โครงการวิจัยที่กำลังดำเนินการ เพื่อให้มีการติดตามงานวิจัยที่สนใจได้ครบถ้วน
- 3.2 สร้างฐานข้อมูลงานวิจัยของสถาบัน เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงงานวิจัยในเรื่องต่าง ๆ
- 3.3 แลกเปลี่ยนงานวิจัยระหว่างสถาบัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้าด้านล้านนาคดีศึกษา

แนวทางการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาการวิเคราะห์การอ้างอิงในงานวิจัย/งานเขียนเชิงวิชาการในสาขาศึกษาคณิตศาสตร์
2. ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือกันในด้านการศึกษาและบริการและการจัดกิจกรรมในสาขาศึกษาคณิตศาสตร์
3. ควรศึกษาแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมในสาขาศึกษาคณิตศาสตร์ และเพื่อการสร้างข่ายงานระหว่างแหล่งสารสนเทศศึกษาคณิตศาสตร์
4. ควรศึกษาพฤติกรรมแสวงหาสารนิเทศของนักวิจัยสาขาศึกษาคณิตศาสตร์